

KOMISJONI MÄÄRUS (EÜ) nr 553/2008,**17. juuni 2008,****millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 999/2001 (millega sätestatakse teatavate transmissiivsete spongiossete entsefalopaatiate vältimise, kontrolli ja likvideerimise eeskirjad) VII lisa****(EMPs kohaldatav tekst)**

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2001. aasta määrust (EÜ) nr 999/2001, millega sätestatakse teatavate transmissiivsete spongiossete entsefalopaatiate vältimise, kontrolli ja likvideerimise eeskirjad, ⁽¹⁾ eriti selle artiklit 23,

ning arvestades järgmist:

- (1) Määruses (EÜ) nr 999/2001 sätestatakse eeskirjad transmissiivsete spongiossete entsefalopaatiate vältimiseks veistel, lammastel ja kitsedel ning likvideerimismeetmete võtmiseks pärast transmissiivse spongiosse entsefalopaatia (TSE) kinnitamist lammastel ja kitsedel.
- (2) Määruse (EÜ) nr 999/2001 VII lisas on sätestatud likvideerimismeetmed, mida tuleb rakendada, kui lammaste ja kitsede transmissiivne spongiosne entsefalopaatia (TSE) on leidnud kinnitust.
- (3) Kuigi üle kaheksa aasta on juba teada, et lammastel ja kitsedel esineb spongiosset entsefalopaatia, ei ole leitud tõendeid nimetatud loomadel esinevate TSE-puhangute ja inimestel esinevate TSE-puhangute vahel. Sellegipoolest võttis komisjon 2000. aastal kasutusele laiaulatusliku tolleaegsetel piiratud teaduslikel andmetel põhinevate meetmete kogumi lammastel ja kitsedel esineva TSE jälgimiseks, ärahoidmiseks, kontrollimiseks ja likvideerimiseks ning selleks, et muuta lammastelt ja kitsedelt materjali võtmine nii ohutuks kui võimalik.
- (4) Meetmete eesmärk on koguda võimalikult palju andmeid veiste spongiossest entsefalopaatias (BSE) erinevate transmissiivsete spongiossete entsefalopaatiate kohta lammastel ja kitsedel ning võimalikest seostest BSEga ning ülekandumisest inimestele. Meetmete eesmärk on

vähendada TSE esinemist nii palju kui võimalik. Meetmete hulka kuulub määratletud riskiteguriga materjali kõrvaldamine, aktiivne ekstensiivse seire kava, TSEsse nakatunud karjade suhtes rakendatavad meetmed ja vaba-tahtlik aretustöö lammaste populatsiooni TSE suhtes vastupidavamaks muutmiseks. Pärast nimetatud meetmete kasutuselevõtmist ja arvestades liikmesriikide aktiivsetest järelevalveprogrammidest saadud andmeid, ei ole tuvastatud epidemioloogilist seost lammastel ja kitsedel esinevate TSEde, välja arvatud BSE, ja inimestel esineva TSE vahel.

- (5) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. jaanuari 2002. aasta määruse (EÜ) nr 178/2002 (millega sätestatakse toidu-alaste õigusnormide üldised põhimõtted ja nõuded, asutatakse Euroopa Toiduohutusamet ja kehtestatakse toidu ohutusega seotud menetlused) ⁽²⁾ artiklis 7 on sätestatud, et konkreetsetes olukordades, kui olemasolevat teavet hinnates tehakse kindlaks tervistkahjustava mõju võimalus, kuid see ei ole teaduslikult tõestatud, siis võib võtta ajutised riskijuhtimismeetmed, mis on vajalikud ühenduses ette nähtud tervisekaitse kõrge taseme tagamiseks, kuni saadakse teaduslikku lisainfot riski igakülgselt hindamiseks. Samas sätestatakse, et võetavad meetmed peavad olema proportsionaalsed ega tohi piirata kaubandust rohkem, kui on vaja ettenähtud tervisekaitse kõrge taseme saavutamiseks, silmas pidades tehnilist ja majanduslikku teostatavust ning muid käsitlevate küsimuste puhul põhjendatult peetavaid tegureid. Meetmed vaadatakse läbi mõistliku ajavahemiku jooksul.
- (6) 8. märtsil 2007 võttis Euroopa Toiduohutusamet (edaspidi „toiduohutusamet“) vastu arvamuse lammastel ja kitsedel esineva TSE teatavate aspektide kohta. ⁽³⁾ Oma arvamuses leidis amet, et „puuduvad tõendid, mis kinnitaksid epidemioloogilist või molekulaarset seost inimestel esineva klassikalise ja/või ebatüüpilise skreipi ja TSE vahel. BSE nakkuse tekitaja on ainuke kindlaks tehtud zoonoosne TSE nakkuse tekitaja. Kuid arvestades nende mitmekesisust, ei saa praegu välistada teiste TSE tekitajate ülekandumist loomalt inimesele“. Ka leidis amet, et „ühenduse õigusaktides kirjeldatud eristustestid, mida tuleb praegu kasutada skreipi ja BSE eristamiseks, on kättesaadavate andmete põhjal usaldusväärsed BSE eristamisel klassikalisesest ja ebatüüpilisest skreipist. Praegu olemasolevate teaduslike andmete puhul ei saa siiski pidada ei nende spetsiifilisust ega tundlikkust täiuslikuks“.

⁽¹⁾ EÜT L 147, 31.5.2001, lk 1. Määrust on viimati muudetud komisjoni määrusega (EÜ) nr 357/2008 (ELT L 111, 23.4.2008, lk 3).

⁽²⁾ EÜT L 31, 1.2.2002, lk 1. Määrust on viimati muudetud komisjoni määrusega (EÜ) nr 202/2008 (ELT L 60, 5.3.2008, lk 17).

⁽³⁾ The EFSA Journal (2007) 466, 1–10.

- (7) Vastavalt komisjoni 15. juuli 2005. aasta teatisele TSE suuniste kohta⁽¹⁾ ja kooskõlas 21. novembril 2006. aastal vastu võetud tervise- ja tarbijaküsimuste peadirektoraadi TSE töökavaga 2006.–2007. aastaks⁽²⁾ võttis komisjon 26. juunil 2007. aastal vastu määruse (EÜ) nr 727/2007, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 999/2001 (millega kehtestatakse teatavate transmissiivsete spongioossete entsefalopaatiate vältimise, kontrolli ja likvideerimise eeskirjad) I, III, VII ja X lisa.⁽³⁾ Määruse (EÜ) nr 999/2001 muudatused määrusega (EÜ) nr 727/2007 tehti sel eesmärgil, et vastavalt uusimatele teaduse saavutustele muuta meetmeid, mida võetakse lammaste ja kitsede suhtes seoses TSEga. Määrusega (EÜ) nr 999/2001, mida on muudetud määrusega (EÜ) nr 727/2007, on tühistatud kohustus lamba- või kitsekarjas tekkinud TSE-puhangu korral praakida välja kogu kari, juhul kui on välistatud veiste spongioosne entsefalopaatia, ning on pakutud välja teatavaid alternatiivseid meetmeid. Arvestades seda, et lamba- ja kitsekasvatustes on ühenduse ulatuses erinevusi, antakse määrusega (EÜ) nr 999/2001, mida on muudetud määrusega (EÜ) nr 727/2007, liikmesriikidele vastavalt määruses (EÜ) nr 727/2007 sätestatule võimalus kohaldada alternatiivseid meetodeid sõltuvalt vastava sektori spetsiifikast liikmesriigis.
- (8) 17. juulil 2007 algatas Prantsusmaa Euroopa Komisjoni vastu Euroopa Ühenduste Esimese Astme Kohtus kohtuasja T-257/07, milles nõudis määruse (EÜ) nr 999/2001 (mida on muudetud määrusega (EÜ) nr 727/2007) VII lisa A peatüki punkti 2.3 alapunkti b alapunkti iii, punkti 2.3 alapunkti d ja punkti 4 osalist tühistamist TSEga nakatunud karja suhtes võetavate meetmete osas või kogu kõnealuse määruse tühistamist. Kohus peatas 28. septembri 2007. aasta otsusega⁽⁴⁾ kõnealuste määrusesätete kohaldamise kuni lõpliku otsuse tegemiseni.
- (9) 28. septembri 2007. aasta otsuses seati kahtluse alla komisjoni hinnang olemasolevatele teaduslikele andmetele võimalike ohtude kohta. Komisjon pöördus seejärel toiduohutusameti poole, et saada selgitusi kahe peamise eelduse kohta, millel põhineb määrus (EÜ) nr 727/2007. Esiteks, selliste teaduslike andmete puudumine, mis tõendaksid, et kõiki TSE tekitajaid, välja arvatud BSE tekitajad, võib pidada zoonoosseteks haigusetekitajateks. Teiseks, võimalus teha molekulaarsete ja bioloogiliste analüüsidega kindlaks erinevus BSE ja teiste lammastel ja kitsedel esinevate TSEde vahel. 24. jaanuaril 2008. aastal esitas amet teadusliku ja tehnilise selgituse⁽⁵⁾ oma 8. märtsi 2007. aasta arvamuse teatavate seisukohtade suhtes, mida oli arvestatud määruse (EÜ) nr 727/2007 vastuvõtmisel.
- (10) TSE edasikandumise kohta teatas toiduohutusamet järgmist:
- lammastel ei ole kindlaks tehtud teisi TSE tekitajaid peale klassikalise ja ebatüüpilise skreipi tekitajate;
 - kitsedel ei ole kindlaks tehtud teisi TSE tekitajaid peale BSE tekitaja ning klassikalise ja ebatüüpilise skreipi tekitajate;
 - kasutatav termin „BSE” hõlmab veiste TSEd, mille tekitajaks võib olla kolm erinevat, heterogeensete bioloogiliste omadustega TSE tekitajat;
 - terminit „klassikaline skreipi” kasutatakse lammastel ja kitsedel esineva TSE kohta, mida põhjustavad heterogeensete bioloogiliste omadustega erinevad TSE tekitajad;
 - terminiga „ebatüüpiline skreipi” hõlmatakse lammastel ja kitsedel esinevat TSEd, mis erineb klassikalisest skreipist. Praegu ei ole kindlat seisukohta, kas seda põhjustab üks või mitu TSE tekitajat.
- (11) Toiduohutusamet ei saa aga välistada teiste TSE tekitajate (välja arvatud BSE) ülekandumist inimesele, kuna:
- et uurida TSE tekitajate võimet ületada loomalt inimesele siirdumise barjääri, tehakse praegu katselisi ülekandmisi primaati ja hiire mudelorganismi, kuhu on siiratud geen, millega väljendatakse inimese PrP-geeni;
 - kolm kliinilist TSE juhtu (kaks klassikalise skreipi ja üks L-tüüpi BSE juht) näitavad, et TSE tekitajad, mille hulka ei kuulu klassikalise BSE tekitaja, suudavad ületada modelleeritud inimesele ülekandumise barjääri;
 - nende mudelite juures tuleb arvestada teatavate kitsendustega: ei ole teada, kui võrd hästi need modelleerivad inimese puhul esinevat barjääri, ja ei ole teada, kas katses valitud inokuleerimise tee vastab looduslikes tingimustes aset leidvale toimele.

⁽¹⁾ KOM(2005) 322 (lõplik).

⁽²⁾ SEK(2006) 1527.

⁽³⁾ ELT L 165, 27.6.2007, lk 8.

⁽⁴⁾ ELT C 283, 24.11.2007, lk 28.

⁽⁵⁾ Scientific Report of the Panel on Biological Hazards on a request from the European Commission on „Scientific and technical clarification in the interpretation and consideration of some facets of the conclusions of its Opinion of 8 March 2007 on certain aspects related to the risk of Transmissible Spongiform Encephalopathies (TSEs) in ovine and caprine animals”. The EFSA Journal (2008) 626, 1–11.

- (12) Toiduohutusamet selgitas, et lammaste ja kitsede haigustekitajate liigirikkus on tähtis asjaolu, mistõttu ei ole võimalik välistada ülekandumist inimesele, ning liigirikkus suurendab võimalust, et TSE tekitajate seas võib olla ka selline, mis kandub üle inimesele. Samal ajal kinnitab toiduohutusamet, et teaduslikult ei ole tõestatud, et lammaste ja kitsede TSE (välja arvatud BSE) ja inimese TSE vahel oleks otsene seos. Toiduohutusameti seisukoht, et ei saa välistada lammaste ja kitsede TSE tekitajate inimestele ülekandumise võimalust, põhineb inimeste ja loomade vahel esineva barjääri kohta ja loomsete mudelorganismidega (primaadid ja hiired) tehtud katsetel. Sellised mudelid ei võta aga arvesse inimeste geneetilisi omadusi, mis avaldavad suurt mõju vastuvõtlikkusele prioonhaiguste suhtes. Kitsendustega tuleb arvestada ka tulemuste ülekandmisel tegelikesse looduslikesse tingimustesse, kuna ei ole teada, kuidas need modelleerivad inimese puhul esinevat barjääri, ega ole teada, kas katses valitud inokuleerimise tee vastab looduslikele tingimustele. Sellest lähtudes võib arvata, et kuigi TSE tekitajate ülekandumist lammastelt ja kitsedelt ei saa välistada, võib oht olla väga väike, arvestades seda asjaolu, et ülekandumise tõendamise põhineb modelleeritud katsetel, mis ei kajasta looduslikes tingimustes inimese puhul esinevat barjääri ja tegelikke inokulatsiooniteid.
- (13) Eristustestide kohta teatas toiduohutusamet järgmist:
- arvestades olemasolevaid piiratud andmeid, on Euroopa Liidu tasandil rakendatavad eristustestid, mis on nimetatud määruse (EÜ) nr 999/2001 X lisa C peatüki punkti 3.2 alapunktis c, praktiline vahend tegelikkuses aset leidvate TSE juhtude sõeluuringuks, kuna nad täidavad kiiresti eesmärgi määrata TSE juhtusid, mille „käekiri“ langeb kokku klassikalise BSE tekitaja omaga, ja neid on võimalik korrata;
 - eristustestide ei saa pidada täiuslikeks, kuna ei ole selge lammastel ja kitsedel esinevate TSE tekitajate tegelik liigirikkus ega see, milline on haigustekitajate vastasmõju mitme nakkuse olemasolul korraga.
- (14) Komisjoni päringule selle kohta, kas statistiliselt piisavate andmete puudumist analüüside kohta korvab kasutatav menetlus, mis hõlmab laboritevahelist tulemuste võrdlust koos täiendavate molekulaarsete analüüsimeetoditega eri laboratooriumides ja eksperdikogu hindamisega ühenduse TSE referentlabori juhtimisel, teatas amet:
- vaatamata ühtlasele diagnostilisele tasemele laboritevahelistes võrdluskatsetes, kus on uuritud lammastel esineva BSE eksperimentaalseid proove, ei ole siiski kindlust, milline on diagnostiline tase looduslike tingimuste korral, kuna puuduvad andmed BSE ilmnenisest lammastel ja kitsedel;
 - TSE positiivsed juhtumid läbivad kogu eristusprotsessi, kaasa arvatud bioloogiline test, sel juhul, kui biokeemiline eristustest on kooskõlas BSE „käekirjaga“; selle tõttu ei saa sellisel protsessil saadud andmeid kasutada eristustestide tundlikkuse või spetsiifilisuse määramiseks;
 - suurem negatiivsete tulemuste arv lammastel ja kitsedel esineva TSE eristustestidel ei korva seda, et testide diagnostilise taseme kohta ei ole piisavalt statistilisi andmeid.
- (15) Toiduohutusamet kinnitas, et määrusega (EÜ) nr 999/2001 sätestatud eristustestid on praktiline vahend määrata kiiresti TSE juhtusid, mille „käekiri“ langeb kokku klassikalise BSE tekitaja omaga, ja nad on korratavad. Kuna puuduvad teaduslikud andmed BSE ja teiste TSE tekitajate põhjustatud nakkuse korraga esinemisest lammastel või kitsedel looduslikes tingimustes ja kui arvestada seda, et lammastel ja kitsedel ilmneb BSE juhtusid harva (kui üldse esineb), ning järelikult nende esinemine korraga on veelgi harukordsem, peaks lammastel ja kitsedel avastamata jäänud BSE juhtude arv olema eriti väike. Seega, ehkki eristustestide ei saa pidada täiuslikeks, on siiski asjakohane pidada neid sobivaks vahendiks TSE tõrjeks vastavalt määrusele (EÜ) nr 999/2001.
- (16) 25. jaanuari 2007. aasta arvamuses ⁽¹⁾ esitas toiduohutusamet hinnangu BSE tõenäolise esinemise kohta lammastel. Toiduohutusameti järeldus oli, et suure riskiga riikides on see vähem kui 0,3–0,5 BSE juhtu 10 000 tapetud terve looma kohta. Amet väitis, et Euroopa Liidus on „95 % usaldusnivoo korral juhtude arv väiksem kui neli juhtu miljoni lamba kohta; 99 % usaldusnivoo korral on see kuni kuus juhtu miljoni kohta. Kuna lammastel ei ole BSEd veel leitud, siis tõenäoliselt on esinemissagedus null“. Pärast seda kui 2005. aastal võeti kasutusele määruse (EÜ) nr 999/2001 X lisa C peatüki punkti 3.2 alapunktis c sätestatud eristustestide menetlus, on tehtud 2 798 eristustesti TSE nakkusega lammastele ja 265 eristustesti TSE nakkusega kitsedele ja mitte ükski juhtum ei ole osutunud BSE-sarnase nakkuse juhtumiks.

⁽¹⁾ Opinion of the Scientific Panel on Biological Hazards on a request from the European Commission on the quantitative risk assessment on the residual BSE risk in sheep meat and meat products, The EFSA Journal (2007) 442, 1–44.

- (17) Ühenduse poliitika elluviimisel tuleks tagada inimeste tervise kõrgetasemeline kaitse. Ühenduse toidu ja sööda alased meetmed peavad tuginema inimeste ja loomade tervisele mõju avaldavate võimalike ohtude asjakohasele hindamisele, peavad võtma arvesse olemasolevaid teaduslikke tõendusmaterjale, säilitama, või kui see on teaduslikult põhjendatud, parandama inimeste ja loomade tervisekaitse taset. Tegelikult ei saa ühegi riskihaldusmeetme eesmärgiks seada toiduohutust kahjustavate võimalike ohtude täielikku kõrvaldamist ning tuleb hoolikalt kaaluda ohutusmeetmetest loodetavat kasu ja neist tingitud kulu, et tagada meetmete proportsionaalsus. Riskihaldaja otsustab teadusliku ohuanalüüsi kõiki tegureid arvesse võttes, milline on vastuvõetav ohutase, ning vastutab oma otsuste eest.
- (18) Komisjon, kelle osaks on olla riskihaldaja Euroopa Liidu tasandil, vastutab vastuvõetava ohutaseme ja selle eest, et inimeste tervise kõrge kaitsetaseme tagamiseks rakendataks kõige asjakohasemaid meetmeid. Komisjon on läbi vaadanud ja andnud oma hinnangu uusimatele teaduslikele andmetele TSE ülekandumise kohta inimestele. Komisjoni hinnangul on see oht praegu väike.
- (19) Määruse (EÜ) nr 999/2001 VII lisas sätestatud meetmeid tuleks selle tõttu ümber hinnata, et tagada, et nad ei osutuks liikmesriikidele ja ettevõtjatele liiga suureks koormaks, mis ei ole kooskõlas ohutaseme ega eesmärgiga.
- (20) Seetõttu tuleks muuta meetmeid, mis on sätestatud määruse (EÜ) nr 999/2001 VII lisas, ja anda liikmesriikidele võimalus otsustada, kas tühistada TSE juhtude ilmne misel lammastel või kitsedel kogu karja või osa karja hukkamise nõue.
- (21) Seepärast tuleks määrust (EÜ) nr 999/2001 vastavalt muuta.
- (22) Käesoleva määrusega ette nähtud meetmed on kooskõlas toiduahela ja loomatervishoiu alalise komitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määruse (EÜ) nr 999/2001 VII lisa muudetakse vastavalt käesoleva määruse lisale.

Artikkel 2

Käesolev määrus jõustub kuuekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 17. juuni 2008

Komisjoni nimel
komisjoni liige
Androulla VASSILIOU

LISA

Määruse (EÜ) nr 999/2001 VII lisa A peatükk asendatakse järgmisega:

„A PEATÜKK

TSE esinemise kinnitamisele järgnevad meetmed

1. Artikli 13 lõike 1 punktis b osutatud uurimise käigus tuleb kindlaks teha:

a) veiste puhul:

- nakkuskinnitusega põllumajandusettevõtte kõik ülejäänud mäletsejalised;
- nakkuskinnitusega emasloomal kõik järglased kahe aasta jooksul enne või kahe aasta jooksul pärast haiguse kliiniliste tunnuste ilmnemist;
- nakkuskinnitusega looma kohordi kõik ülejäänud loomad;
- taudi võimalik päritolu;
- teised loomad nakkuskinnitusega põllumajandusettevõttes või teised põllumajandusettevõtted, kus on loomi, kes võivad olla TSE tekitajatega nakatatud või kes on puutunud kokku sama sööda või nakkusallikaga;
- võimaliku nakatunud sööda või muu materjali liikumine või muud levimisviisid, mis võivad olla TSE tekitajat kõnealusesse ettevõttesse või sellest välja viinud;

b) lammaste ja kitsede puhul:

- nakkuskinnitusega põllumajandusettevõtte kõik mäletsejalised, välja arvatud lambad ja kitsed;
- võimaluse korral vanemad, ja emaste loomade puhul kõik embrüod, munarakud ja viimased järglased nakkuskinnitusega emaslooma puhul;
- lisaks teises taandes nimetatud loomadele kõik muud lambad ja kitsed nakkuskinnitusega põllumajandusettevõttes;
- haiguse võimalik päritolu ja muud põllumajandusettevõtted, kus on loomi, embrüoid või munarakke, mis võivad olla TSE tekitajatega nakatatud või mis on puutunud kokku sama sööda või nakkusallikaga;
- võimaliku nakatunud sööda või muu materjali liikumine või muud levimisviisid, mis võivad olla TSE tekitajat kõnealusesse põllumajandusettevõttesse või sellest välja viinud.

2. Artikli 13 lõike 1 punktis c sätestatud meetmed hõlmavad vähemalt:

2.1. BSE esinemise kinnitamise puhul veistel punkti 1 alapunkti a teises ja kolmandas taandes osutatud uurimise käigus kindlaks tehtud veiste tapmist ja täielikku hävitamist; liikmesriik võib siiski otsustada:

- mitte tappa ja hävitada punkti 1 alapunkti a kolmandas taandes osutatud kohordi loomi, kui on olemas tõendus, et need loomad ei saanud nakatunud loomaga sama sööta;
- punkti 1 alapunkti a kolmandas taandes osutatud kohordi loomade tapmist ja hävitamist edasi lükata kuni nende tootliku elu lõpuni, juhul kui on tegemist spermakogumiskeskustes peetavate pullidega ja on tagatud nende surmajärgne täielik hävitamine.

2.2. Kui liikmesriigi põllumajandusettevõtte lamba või kitsede puhul on tekkinud TSE esinemise kahtlus, siis rakendatakse kõigi teiste selle põllumajandusettevõtte lammaste ja kitsede suhtes ametlikku liikumispiirangut, kuni selguvad uurimise tulemused. Kui on tõendusi, et põllumajandusettevõtte, kus loom viibis, kui TSE esinemise kahtlus tekkis, ei ole tõenäoliselt see põllumajandusettevõtte, kus loom TSEga kokku võis puutuda, võib pädev asutus otsustada, et muude põllumajandusettevõtete või ainult nakkuse tekitajatega kokku puutunud põllumajandusettevõtte loomade suhtes rakendatakse ametlikku kontrolli, sõltuvalt olemasolevast epidemioloogilisest infost.

2.3. TSE esinemise kinnitamise puhul lambal või kitsel:

- a) kui pärast X lisa C peatüki punkti 3.2 alapunkti c sätestatud korra kohaselt teostatud laboritevahelise võrdluse tulemuste laekumist ei saa BSEd välistada, kõigi punkti 1 alapunkti b teises kuni viiendas taandes osutatud uurimise käigus tuvastatud loomade, embrüote ja munarakkude hävitamine;
- b) kui BSE esinemine välistatakse X lisa C peatüki punkti 3.2 alapunkti c sätestatud korra kohaselt, siis vastavalt pädeva asutuse otsusele:

kas

- i) punkti 1 alapunkti b teises ja kolmandas taandes osutatud uurimise käigus kindlaks tehtud loomade tapmine ja täielik hävitamine ning embrüote ja munarakkude hävitamine. Põllumajandusettevõtte suhtes kohaldatakse punktis 3 sätestatud tingimusi;

või

- ii) punkti 1 alapunkti b teises ja kolmandas taandes osutatud uurimise käigus kindlaks tehtud loomade tapmine ja täielik hävitamine ning embrüote ja munarakkude hävitamine, välja arvatud:

- ARR/ARR-genotüübi tõujääd;
- vähemalt ühe ARR-alleeliga ja ilma VRQ-alleelita aretusused, ja kui sellised uted on uurimise ajal tiined, sündivad talled, kui nende genotüüp vastab selle lõike nõuetele;
- ainult tapaks mõeldud vähemalt ühe ARR-alleeliga lambad;
- kui pädev asutus nii otsustab, alla kolme kuu vanused ainult tapaks ette nähtud lambad ja kitsed.

Põllumajandusettevõtte suhtes kohaldatakse punktis 3 sätestatud tingimusi;

või

- iii) liikmesriik võib otsustada punkti 1 alapunkti b teises ja kolmandas taandes osutatud uurimise käigus tuvastatud loomi mitte tappa ega hävitada, kui neid on raske asendada teadaoleva genotüübiga lammastega või kui ARR-alleeli esinemissagedus tõu piires või põllumajandusettevõttes on väike või kui seda peetakse vajalikuks sugulasaretuse vältimiseks või lähtudes kõigi epidemioloogiliste tegurite läbimõeldud arvessevõtmisest. Põllumajandusettevõtte suhtes kohaldatakse punktis 4 sätestatud tingimusi;

- c) erandina punktis b sätestatud meetmetest ja üksnes juhul, kui põllumajandusettevõttes kinnitatud TSE juhtumi näol on tegu ebatüüpilise skreipijuhtumiga, võib liikmesriik otsustada kohaldada punktis 5 sätestatud meetmeid.

d) liikmesriigid võivad otsustada:

- i) asendada punkti b alapunkti i osutatud kõigi loomade tapmine ja täielik hävitamine inimtoiduks tapmisega;
- ii) asendada punkti b alapunkti ii osutatud loomade tapmine ja täielik hävitamine inimtoiduks tapmisega, tingimusel et:
- loomad tapetakse asjaomase liikmesriigi territooriumil;

- kõiki üle 18 kuu vanuseid või enam kui kahe igemest väljunud jäävlõikehambaga loomi, kes on tapetud inimtoiduks, testitakse TSE esinemise suhtes vastavalt X lisa C peatüki punkti 3.2 alapunktis b sätestatud meetoditele;
- e) määratakse kuni 50 punkti b alapunktide i ja iii kohaselt hävitatud või inimtoiduks tapetud lamba prioonvalgu genotüüp;
- f) juhul kui ARR-alleeli esinemissagedus on asjaomase tõu või põllumajandusettevõtte puhul väike või kui seda peetakse vajalikuks sugulasaretuse vältimiseks, võib liikmesriik otsustada lükata loomade hävitamist edasi kuni viis aastat vastavalt punkti 2.3 alapunkti b alapunktidele i ja ii.
- 2.4. Kui nakatunud loom on sisse toodud teisest põllumajandusettevõttest, võib liikmesriik juhtumi arenguloost lähtudes otsustada kohaldada likvideerimismeetmeid ka päritoluettevõttes lisaks nakkuskinnitusega ettevõttele või selle asemel; kui maad kasutab ühiskarjatamiseks mitu karja, võivad liikmesriigid otsustada piirduda meetmete kohaldamisel ühe karjaga, võttes arvesse kõiki epidemioloogilisi tegureid; kui ühes põllumajandusettevõttes peetakse rohkem kui üht karja, võivad liikmesriigid otsustada, et likvideerimismeetmeid kohaldatakse ainult selle karja suhtes, kus TSE leidis kinnitust, juhul kui on olemas tõendus, et karju on hoitud üksteisest eraldatult ja nakkuse levimine karjade vahel kas otseselt või kaudsel teel on ebatõenäoline.
3. Pärast punkti 2.3 alapunktide a ja b alapunktides i ja ii osutatud meetmete kohaldamist põllumajandusettevõttes:
- 3.1. Põllumajandusettevõt(e)tesse võib tuua üksnes järgmisi loomi:
- a) ARR/ARR-genotüübiga isased lambad;
- b) vähemalt ühe ARR-alleeliga ja ilma VRQ-alleelita emased lambad;
- c) kitsed, tingimusel et:
- i) põllumajandusettevõttes ei leidu lisaks alapunktides a ja b nimetatud genotüübiga lammastele muid lambaid;
- ii) pärast karja hävitamist on põllumajandusettevõtte kõiki lautu põhjalikult puhastatud ja desinfitseeritud.
- 3.2. Põllumajandusettevõt(e)tes võib kasutada üksnes järgmist lambaspermat ja -embrüid:
- a) ARR/ARR-genotüübiga jäärade sperma;
- b) vähemalt ühe ARR-alleeliga ja ilma VRQ-alleelita embrüid.
- 3.3. Loomade väljaviimine põllumajandusettevõttest toimub järgmistel tingimustel:
- a) ARR/ARR-tüüpi lammaste põllumajandusettevõttest väljaviimise suhtes ei kohaldata mingeid piiranguid;
- b) ainult ühe ARR-alleeliga lambaid võib põllumajandusettevõttest välja viia ainult kohe inimtoiduks tapmiseks või hävitamiseks, siiski:
- vähemalt ühe ARR-alleeliga ja ilma VRQ-alleelita uttesid võib viia teistesse põllumajandusettevõtetesse, millel on piirang vastavalt punkti 2.3 alapunkti b alapunktiga ii või punktiga 4 kooskõlas olevate meetmete rakendamisele;
- kui pädev asutus nii otsustab, võib ute- ja kitsetallesid viia ainult ühte teise põllumajandusettevõttesse tapaeelseks nuumamiseks; sihtkoha põllumajandusettevõttes ei tohi olla muid kui tapaeelseks nuumamiseks ette nähtud lambaid ja kitsi, ning põllumajandusettevõtte ei saada eluslambaid ja -kitsi teistesse põllumajandusettevõtetesse muuks kui ainult kohe tapmiseks asjaomase liikmesriigi territooriumil;

- c) kitsi võib välja viia tingimusel, et põllumajandusettevõttes teostatakse tõhustatud TSE seiret koos kõigi üle 18 kuu vanuste kitsede kontrollimisega, kes:
- i) kas tapetakse oma tootliku elu lõpus inimtoiduks või
 - ii) kes on surnud või tapetud põllumajandusettevõttes ja vastavad III lisa A peatüki II osa punktis 3 sätestatud tingimustele;
- d) kui liikmesriik nii otsustab, võib alla kolme kuu vanused ute- ja kitsetalled põllumajandusettevõttest välja viia otse inimtoiduks tapmiseks.

3.4. Punktides 3.1, 3.2 ja 3.3 loetletud piirangud kehtivad põllumajandusettevõttele kolme aasta jooksul alates:

- a) kuupäevast, mil kõik põllumajandusettevõtte lambad kuuluvad ARR/ARR-tüüpi, või
- b) kuupäevast, mil põllumajandusettevõttes viimast päeva peeti lambaid või kitsi, või
- c) kuupäevast, mil algas punkti 3.3 alapunktis c sätestatud tugevdatud TSE-seire, või
- d) kuupäevast, mil kõik ettevõtte tõujäraad on ARR/ARR-genotüübiga ja kõigil aretusuttedel on vähemalt üks ARR-alleel ja puudub VRQ-alleel, ja tingimusel, et kaheaastase perioodi jooksul on järgmised üle 18 kuu vanused loomad saanud TSE esinemise kontrollis negatiivse tulemuse:
 - iga-aastane valim lambaid, kes tapetakse nende tootliku elu lõpus inimtoiduks, vastavalt III lisa A peatüki II osa punktis 5 esitatud tabelis osutatud valimi suurusele; ning
 - kõik III lisa A peatüki II osa punktis 3 nimetatud lambad, kes on surnud või tapetud põllumajandusettevõttes.

4. Pärast punkti 2.3 alapunkti b alapunktis iii sätestatud meetmete kohaldamist põllumajandusettevõttes ja kahe aasta jooksul pärast viimase TSE juhtumi avastamist:

- a) tehakse kindlaks kõik põllumajandusettevõtte lambad ja kitsed;
- b) võib kõiki põllumajandusettevõttes olevaid lambaid ja kitsi sealt välja viia üksnes asjaomase liikmesriigi territooriumi piires inimtoiduks tapmiseks või hävitamiseks; kõiki inimtoiduks tapetud üle 18 kuu vanuseid loomi kontrollitakse TSE esinemise suhtes X lisa C peatüki punkti 3.2 alapunktis b sätestatud laboratoorsete meetodite kohaselt;
- c) pädev asutus peab tagama, et embrüoid ja munarakke ei saadeta põllumajandusettevõttest välja;
- d) põllumajandusettevõttes võib kasutada üksnes ARR/ARR-genotüübiga jäärade spermat ning vähemalt ühe ARR-alleeliga ja ilma VRQ-alleelita embrüoid;
- e) kõigil üle 18 kuu vanustel lammastel ja kitsedel, kes on surnud või tapetud põllumajandusasutuses, tuleb kontrollida TSE esinemist;
- f) põllumajandusettevõttesse võib tuua üksnes ARR/ARR-genotüübiga isaseid lambaid ja emaseid lambaid põllumajandusettevõtetest, kus ei ole avastatud TSE juhtumeid, või karjadest, mis vastavad punktis 3.4 sätestatud tingimustele;
- g) põllumajandusettevõttesse võib tuua kitsi üksnes põllumajandusettevõtetest, kus pole avastatud TSE juhtumeid, või karjadest, mis vastavad punktis 3.4 sätestatud tingimustele;
- h) kõigi põllumajandusettevõtte lammaste ja kitsede suhtes kohaldatakse ühiskarjatamise piiranguid, mille määrab kõigi epidemioloogiliste tegurite läbimõeldud kaalumisel pädev asutus;

- i) kui pädev asutus nii otsustab, võib ute- ja kitsetallesid erandina punktist b viia sama liikmesriigi piires teise põllumajandusettevõttesse tapaeelseks nuumamiseks, tingimusel et sihtkoha põllumajandusettevõttes ei ole muid kui tapaeelseks nuumamiseks ette nähtud lambaid ja kitsi ja põllumajandusettevõtte ei saada eluslambaid ja -kitsi teistesse põllumajandusettevõtetesse muuks kui ainult kohe tapmiseks asjaomase liikmesriigi territooriumil.
5. Pärast punkti 2.3 alapunktis c ette nähtud erandi kohaldamist kohaldatakse järgmisi meetmeid:
- a) kas punkti 1 alapunkti b teises ja kolmandas taandes osutatud uurimise käigus kindlaks tehtud loomade, embrüote ja munarakkude tapmine ja täielik hävitamine. Liikmesriigid võivad otsustada määrata tapetud ja hävitatud lammaste prioonivalgu genotüübi;
- b) või kahe aretusaasta jooksul pärast viimase TSE-juhtumi avastamist vähemalt järgmised meetmed:
- i) tehakse kindlaks kõik põllumajandusettevõtte lambad ja kitsed;
- ii) põllumajandusettevõttes tuleb kaks aastat läbi viia tõhustatud TSE seiret koos kõigi inimtoiduks tapetud üle 18 kuu vanuste lammaste ja kitsede ning kõigi põllumajandusettevõttes surnud või tapetud üle 18 kuu vanuste lammaste ja kitsede kontrollimisega;
- iii) pädev asutus peab tagama, et põllumajandusettevõtetest pärit eluslambaid ja -kitsi, embrüoid ja munarakke ei saadeta teistesse liikmesriikidesse ega kolmandatesse riikidesse.
6. Liikmesriigid, kes kohaldavad punkti 2.3 alapunkti b alapunktis iii või punkti 2.3 alapunktides c ja d sätestatud erandeid, esitavad komisjonile aruande nimetatud erandite andmise tingimustest ja kriteeriumidest. Kui karjades, kus kohaldatakse erandeid, avastatakse täiendavaid TSE juhtumeid, hinnatakse kõnealuste erandite võimaldamise tingimused ümber.”
-